

(Time: 3 Hours)

(Total Marks: 100)

N. B.

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Draw neat Diagrams wherever necessary.

Q. 1. Answer any two of the following.

(20)

- A) Define International trade and write in detail the importance of International trade.
- B) Explain Adam Smith's absolute cost theory of International trade.
- C) Explain Heckscher-Ohlin's factor abundance theory of international trade.

Q. 2. Answer any two of the following.

(20)

- A) Define Balance of payment and explain the difference between Balance of trade and Balance of payments
- B) Describe the determination of the terms of trade with the help of the offer curve.
- C) What is Free Trade Policy? Discuss various arguments for free trade policy.

Q. 3. Answer any two of the following.

(20)

- A) What are the various functions of the foreign exchange market? Describe in detail.
- B) What is foreign aid? Discuss the merits and demerits of foreign aid.
- C) Explain in detail the role of Multinational Corporations in a developing country like India.

Q. 4. Answer any two of the following.

(20)

- A) What are the various functions of the International Monetary Fund? Describe in detail.
- B) Discuss the General Agreement on Trade in Services (GATS) under the World Trade Organization.
- C) What are the advantages and disadvantages of International Integration? Explain in detail

Q. 5. Write short notes on any two of the following.

(20)

- A) Krugman's model of International trade.
- B) Various concepts of terms of trade
- C) Various factors influencing the foreign exchange rate.
- D) North American Free Trade Agreement (NAFTA)

OR

5. Multiple choice question, Select an appropriate option

(20)

1) Who formulated the comparative cost benefit theory of international trade?

- a) Alfred Marshall   b) David Ricardo   c) Taussig   d) Herberler

2) Leontieff's results showed that U.S. imports were more ..... than U.S. exports.

- a) Labour-intensive   b) Capital -intensive
c) Consumption oriented   d) Labour-intensive & capital-intensive

3) Trade between nations occurs when there is

- a) Difference in political ideology   b) Difference in factor endowment
c) Difference in exchange reserves   d) Difference in population

- 4) ..... plays a very important role in the world economy.
- a) Domestic Politicians
  - b) Social Organizations
  - c) NGOs
  - d) Import and export of goods
- 5) International division of labour leads to reallocation of resources and ..... the volume of trade.
- a) Increases
  - b) Decreases
  - c) remain equal
  - d) remain negative
- 6) The accounting system used in BOP
- a) double-entry bookkeeping system
  - b) balance of payment system
  - c) system of national accounting
  - d) Personal accounting system
- 7) Reciprocal demand is expressed with the help of .....
- a) Demand curves
  - b) Supply curves
  - c) Offer curves
  - d) Cost curves
- 8) The concept of offer curves was introduced by.....
- a) John M Keynes
  - b) Adam Smith and David Ricardo
  - c) John S. Mill
  - d) Marshall and F Edgeworth
- 9) Utility terms of trade was introduced by.....
- a) Jacob Viner
  - b) Adam Smith
  - c) J. S. Mill
  - d) Frank Taussig
- 10) The Purchasing Power Parity theory was developed by...
- a) Gustav Cassel
  - b) J. M. Keynes.
  - c) G. S. Dorrance.
  - d) F.W. Taussig.
- 11) ..... is determined by the interaction between the demand and supply of foreign exchange.
- a) The Market Interest rate
  - b) The Market wage rate
  - c) The Market exchange rate
  - d) The Market price level
- 12) A foreign exchange market facilitates the ..... of foreign trade.
- a) Fiscal transactions
  - b) Monetary transactions
  - c) Wage transactions
  - d) Trade transactions
- 13) The swap operations are undertaken by ..... in the foreign exchange market.
- a) Central bank
  - b) Commercial banks
  - c) Co-operative banks
  - d) Private Banks

14) Exchange rate fluctuates ..... of capital.

- a) Due to interest and expenses   b) Due to exports and imports
- c) Due to consumption and consumers   d) Due to transport and communication

15) MNCs have production and marketing operations .....

- a) in Ten countries   b) in Four countries   c) in several countries   d) in Two countries

16) ..... round of international trade negotiations resulted in the creation of the WTO

- a) Kennedy round   b) Uruguay round   c) Tokyo round   d) Doha round

17) NAFTA stands for ....

- a) North Atlantic free trade agreement   b) North American free trade agreement
- c) North Atlantic free trade area   d) North American free trade area

18) The Bretton Woods System came to an end in.....

- a) 1971   b) 1976   c) 1990   d) 2014

19) The World Bank officially began operations in....

- a) 1857   b) 1945   c) 1946   d) 1952

20) SAARC comprises... member states

- a) six   b) seven   c) eight   d) nine

*****

मराठी रुपांतर

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण: १००)

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्रश्न १. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या

(२०)

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची व्याख्या करून आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे महत्त्व सविस्तर लिहा.

ब) ॲडम स्मिथचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा निरपेक्ष खर्च सिद्धांत स्पष्ट करा.

क) हेक्शर-ओहलीन यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा घटक विपुलता सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न २. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(२०)

अ) व्यवहारशेषाची व्याख्या करून व्यापारशेष आणि व्यवहारशेषामधील फरक स्पष्ट करा.

ब) प्रस्ताव वक्राच्या सहाय्याने व्यापार शर्ती निर्धारणाचे वर्णन करा.

क) मुक्त व्यापार धोरण म्हणजे काय? मुक्त व्यापार धोरणाच्या समर्थनार्थ दिल्या जाणाऱ्या विविध युक्तिवादांची चर्चा करा.

प्रश्न ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(२०)

अ) परकीय विनिमय बाजाराची विविध कार्ये कोणती आहेत? सविस्तर वर्णन करा.

ब) विदेशी मदत म्हणजे काय? विदेशी मदतीच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.

क) भारतासारख्या विकसनशील देशात बहुराष्ट्रीय महामंडळांची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(२०)

अ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची विविध कार्ये कोणती आहेत? सविस्तर वर्णन करा.

ब) जागतिक व्यापार संघटनेच्या अंतर्गत सेवा व्यापाराशी संबंधित सामान्य कराराची (GATS) चर्चा करा.

क) आंतरराष्ट्रीय एकीकरणाचे फायदे-तोटे कोणते आहेत? सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टिपा लिहा.

(२०)

अ) ऋगमनचे आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे प्रतिमान.

ब) व्यापार शर्तीच्या विविध संकल्पना

क) परकीय विनिमय दरावर परिणाम करणारे विविध घटक

ड) उत्तर अमेरिका मुक्त व्यापार करार (NAFTA)

किंवा

प्रश्न ५. योग्य उत्तर निवडा आणि विधान पुन्हा लिहा

(२०)

१) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तुलनात्मक खर्च लाभ सिद्धांताची मांडणी कोणी केली आहे?

अ) आल्फ्रेड मार्शल   ब) डेविड रिकार्डो   क) टौसिंग   ड) हर्बर्लर

२) लिओन्टिफ (Leontieff) च्या निकालांवरून असे दिसून आले की, यूएसची आयात ही यूएसच्या निर्यातीपेक्षा जास्त ..... होती.

अ) श्रम-प्रधान   ब) भांडवल-प्रधान
क) उपभोगभिमुख   ड) श्रम-प्रधान आणि भांडवल-प्रधान

३) व्यापार ही एक ..... आहे जी वस्तूंच्या खरेदी आणि विक्रीशी संबंधित आहे.

अ) सामाजिक संकल्पना   ब) आर्थिक संकल्पना   क) तटस्थ संकल्पना   ड) संकुचित संकल्पना

४) लिओन्टिफ विरोधाभास हे दर्शवतो.....

अ) निर्यात मजूर-केंद्रित होती आणि आयात भांडवली-केंद्रित होती
ब) निर्यात भांडवल-केंद्रित होती आणि आयात श्रम-केंद्रित होती
क) निर्यात आणि आयात दोन्ही मजूर-केंद्रित होते
ड) निर्यात आणि आयात दोन्ही भांडवल-केंद्रित होते

५) स्टॉल्पर-सॅम्युएलसन प्रमेय असे मानतो की एखाद्या राष्ट्राद्वारे शुल्क लादल्यामुळे राष्ट्राच्या वास्तविक उत्पन्नास कारणीभूत ठरते.

अ) दोन्ही आणि मुबलक घटक वाढणे   ब) मुबलक घटक वाढणे
क) दुर्मिळ घटक कमी होत जाणे   ड) दुर्मिळ घटक वाढणे

६ (व्यवहारशेषामध्ये (BOP) मध्ये वापरलेली लेखा प्रणाली

अ) दुहेरी नोंदणी लेखा प्रणाली   ब) व्यवहारशेष प्रणाली
क) राष्ट्रीय लेखा प्रणाली   ड) वैयक्तिक लेखा प्रणाली

७) अन्योन्य मागणी ..... मदतीने व्यक्त केली जाते.

अ) मागणी वक्राच्या   ब) पुरवठा वक्राच्या
क) प्रस्ताव वक्राच्या   ड) खर्च वक्र

८) उत्पन्न व्यापार अटी..... ची वाढलेली क्षमता दर्शवितात.

अ) खर्च.   ब) निर्यात.   क) गुंतवणूक.   ड) आयात.

९) उपयोगिता व्यापार अटीची संकल्पना ..... यांनी मांडली

अ) जेकब वायनर   ब) अँडम स्मिथ   क) जे.एस. मिल   ड) एफ. डब्ल्यू. टॉसिंग

१०) क्रयशक्ती समता सिद्धांत ..... यांनी विकसित केला.

अ) गुस्ताव कॅसल   ब) जे. एम. केन्स   क) जी. एस. डोरान्स   ड) एफ. डब्ल्यू. टॉसिंग

११) .....परकीय चलनाची मागणी आणि पुरवठा यांच्यातील परस्परसंवादाद्वारे निर्धारित केला जातो.

अ) बाजारातील व्याज दर   ब) बाजारातील वेतन दर

क) बाजारातील विनिमय दर   ड) बाजार भाव पातळी

१२) परकीय चलन बाजार परकीय व्यापाराचे ..... सुलभ करतो.

अ) राजकोषीय व्यवहार   ब) मौद्रिक व्यवहार

क) मजुरी व्यवहार   ड) व्यापार व्यवहार

१३) परकीय चलन बाजारात..... स्वॅप व्यवहार केले जातात.

अ) मध्यवर्ती बँकेद्वारे   ब) व्यापारी बँकांद्वारे

क) सहकारी बँकांद्वारे   ड) खाजगी बँकांद्वारे

१४) भांडवलाच्या..... विनिमय दरात चढ-उतार घडून येतात.

अ) व्याज आणि खर्चांमुळे   ब) निर्यात आणि आयातीमुळे

क) उपभोग आणि ग्राहकांमुळे   ड) वाहतूक आणि दळणवळणामुळे

१५) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे ..... देशांमध्ये उत्पादन आणि विपणन कार्ये आहेत.

अ) दहा   ब) चार   क) अनेक   ड) दोन

१६) आंतरराष्ट्रीय व्यापार वाटाघाटींच्या कोणत्या फेरीतून जागतिक व्यापार संघटनेची निर्मिती झाली?

अ. केनेडी राउंड   ब. उरुगे फेरी

क. टोकियो फेरी   ड. दोहा फेरी

१७) NAFTA चा अर्थ आहे.....

अ) उत्तर अटलांटिक मुक्त व्यापार करार   ब) उत्तर अमेरिकन मुक्त व्यापार करार

क) उत्तर अमेरिकन व्यापार क्षेत्र   ड) उत्तर अटलांटिक मुक्त व्यापार क्षेत्र

१८) ब्रेटन वुड्स यंत्रणा ..... साली संपुष्टात आली.

अ) १९७१   ब) १९७६   क) १९९०   ड) २०१४

१९) जागतिक बँकेने अधिकृतपणे ...मध्ये कामकाज सुरू केले.

अ) १८५७   ब) १९४५   क) १९४६   ड) १९५२

२०) सार्कमध्ये... सदस्य राष्ट्रांचा समावेश आहे.

अ) सहा   ब) सात   क) आठ   ड) नऊ

*****